

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi väestötietolain ja rekisterihallintolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 192/1998 vp laeiksi väestötietolain ja rekisterihallintolain 2 §:n muuttamisesta. Eduskunnalle on hallintovaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 27/1998 vp.

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että mahdollisuuksien mukaan kai-

kissa valtion viranomaisissa ja toiminnoissa voidaan käyttää yhtä yhteistä sähköistä henkilökorttia ja että sama kortti on mahdollisimman pitkälle käytettävissä myös kuntahallinnossa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

väestötietolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun väestötietolain (507/1993) 1 §, 4 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohta, 24 §, 25 §:n 2—5 momentti sekä 27—33 ja 34 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 25 §:n 4 ja 5 momentti laissa 202/1994, 27 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja 34 § laissa 615/1998, sekä *lisätään* lakiin uusi 6 a § ja laista mainitulla lailla 202/1994 kumotun 5 luvun tilalle uusi 5 luku, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Väestötietoja kerätään, talletetaan ja luovutetaan siten kuin tässä laissa säädetään. Tietojen ilmoittamisesta väestötietojärjestelmään, tietojen luovuttamisesta, henkilötietojen suojasta ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään rekisterihallinnon paikallisviranomaisesta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa lääninhallitusta.

4 §

Väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot

Suomen kansalaisesta talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään:

1) henkilön tunnistetietoina henkilötunnus, valtionhallinnon varmennetussa sähköisessä asioinnissa tarvittava sähköinen asiointitunnus, nimi, osoite ja kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät hänen kotikuntansa ja siellä olevan

asuinpaikkansa;

4) henkilön ilmoittamat tiedot äidinkielestä ja asiointikielestä, suomesta tai ruotsista, jos kumpikaan näistä ei ole henkilön äidinkieli, sekä henkilön ilmoittamat tiedot ammatista, tietojen luovuttamista koskevista rajoituksista ja postiosoitteesta sekä vastaavasta muusta osoitteesta.

6 a §

Tietojen säilyttäminen

Väestötietojärjestelmän henkilötiedot säilytetään pysyvästi, jollei lailla erikseen toisin säädetä.

5 luku

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

19 §

Varmennettu sähköinen asiointi

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia siitä, että valtionhallinnon varmennetussa sähköisessä asiointissa osapuolet voidaan todentaa sekä hallinnon asiakirjat ja viestit tarvittaessa sähköisesti allekirjoittaa ja salata. Samalla varmistetaan asiakirjojen ja viestien luottamuksellisuus ja niiden säilyminen lähetetyssä muodossa.

Väestörekisterikeskus voi 1 momentissa säädetyn lisäksi tuottaa vastaavia palveluja muille viranomaisille, yrityksille, yhteisöille ja yksityisille henkilöille.

20 §

Varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävien varmenteen tiedot

Väestörekisterikeskuksen myöntämään valtionhallinnon sähköisessä asiointissa käytettävään varmenteeseen talletetaan:

- 1) varmenteen myöntäjän nimi;
- 2) varmenteen haltijan nimi;

3) varmenteen haltijan sähköinen asiointitunnus;

4) varmenteen voimassaoloaika.

Varmenteeseen voidaan lisäksi tallettaa:

1) tieto varmenteen haltijan julkisen avaimen luonnissa käytetystä laskumenetelmästä;

2) varmenteen myöntäjän maatunnus;

3) varmenteen sarjanumero;

4) tieto varmenteen myöntäjän varmenteen allekirjoituksessa käyttämästä laskumenetelmästä;

5) tieto noudatettavasta varmennepolitiikasta;

6) tieto varmenteen käyttötarkoituksesta;

7) muut varmenteen käytön edellyttämät välttämättömät tekniset tiedot.

Varmenteen tiedot ja niiden oikeellisuus vahvistetaan varmenteen myöntäjän sähköisellä allekirjoituksella.

21 §

Sähköinen asiointitunnus

Sähköinen asiointitunnus on numeroista ja tarkastusmerkistä muodostettu tietojoukko, jonka avulla yksilöidään varmennetun sähköisen asioinnin osapuolet. Luonnollisen henkilön sähköinen asiointitunnus ei sisällä henkilöön liittyviä tunnistetietoja.

Väestörekisterikeskus antaa valtionhallinnon varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävät asiointitunnukset. Asiointitunnus voidaan antaa Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain (201/1994) mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, joka on merkitty väestötietojärjestelmään. Asiointitunnus voidaan tarvittaessa antaa myös virastolle, laitokselle ja yhteisölle.

22 §

Varmenteen ja asiointitunnuksen käsittely

Valtionhallinnon varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävät varmenteet ja sähköiset asiointitunnukset talletetaan rekisteriin (*julkinen hakemisto*). Julkisesta hakemisesta jokaisella on oikeus saada tietoja sen mukaan kuin oikeudesta saada tietoja viranomaisten julkisista asiakirjoista erikseen laisaa säädetään.

24 §

Selvitys tietojen käyttötarkoituksesta

Tietoja väestötietojärjestelmästä pyydetessä on ilmoitettava niiden käyttötarkoitus ja muut luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat. Tämä ei koske tilastotietoja tai vastaavia lukumäärätietoja eikä sellaista yksittäin luovutettavaa osoitetietoa, jonka luovuttamista ei koske henkilötietolaissa (/) tai tässä laissa tarkoitettu rajoitus.

25 §

Luovuttamisen yleiset edellytykset

Henkilötunnus voidaan luovuttaa ainoastaan silloin, jos pyytäjällä on tai voi olla se henkilötietolain tai muun lain perusteella hallussaan. Väestötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen, joka on tarpeen henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilön yksilöimiseksi merkitä henkilötunnus.

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä 12 §:n 1 momentin nojalla maistraatille ilmoitetut tiedot voidaan luovuttaa ainoastaan asianomaisille viranomaisille.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, maistraatti voi pyynnöstä määrätä, ettei tietoa hänen kotikunnastaan eikä siellä olevasta asuinpaikastaan tai hänen tilapäisestä asuinpaikastaan taikka postiosoitteestaan tai vastaavasta muusta osoitteestaan saa luovuttaa muille kuin viranomaisille. Tämä määräys voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Viranomaiselle, jolle luovutetaan tässä momentissa tarkoitettu kotikuntaa, asuinpaikkaa tai postiosoitetta taikka vastaavaa muuta osoitetta koskeva tieto, on samalla ilmoitettava luovutusrajoituksesta, jollei kyseessä ole tiedon luovuttaminen postilähetystä tai muuta vastaavaa käyttöä varten.

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoitetietonsa luovuttaminen osoitepalveluna muuhun kuin viranomaisen tai lakisäätteistä tehtävää hoitavan yhteisön käyttöön. Oikeus kieltää osoitetiedon luovuttaminen osoitepal-

veluna ei koske tapauksia, joissa tietoa käytetään henkilön tai yhteisön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi.

27 §

Tietojen muu luovuttaminen

Henkilölle ja yhteisölle luovutetaan väestötietojärjestelmästä tietoja, joita nämä tarvitsevat oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa toteuttamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa myös suoramarkkinointiin, mielipide- ja markkinatutkimukseen, osoitepalveluna, asiakasrekisterin päivittämiseen, historialliseen tai tieteelliseen tutkimukseen taikka muuhun näihin verrattavaan tarkoitukseen, jos tässä laissa säädettyt muut edellytykset tietojen luovuttamiselle ovat olemassa ja jos henkilön oikeudesta kieltää osoitetietonsa luovuttaminen ei muuta johdu.

Luovutettaessa tietoja suoramainontaa, etämyyntiä tai muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimusta taikka muuta näihin verrattavaa tarkoitusta varten henkilötietojen otantaperusteena saa käyttää yhden henkilöön liitettävän tunnistetiedon lisäksi ainoastaan nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidinkieltä tai asiointikieltä, ammattia, kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa, tilapäistä asuinpaikkaa ja muuta osoitetta sekä asetuksella tarkemmin säädettyjä kiinteistö- ja rakennustietoja.

Asianomaisen oikeudesta saada tieto väestötietojärjestelmästä sekä väestötietojärjestelmän tietojen yhdistämisestä toisen tietojärjestelmän tietoihin tietoaineiston tuottamiseksi ja luovuttamiseksi on voimassa, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta erikseen laissa säädetään.

28 §

Tietojen luovutustapa

Väestötietojärjestelmästä tietoja luovutetaan teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa koneellisesti käsiteltävässä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla tavalla.

Väestötietojärjestelmän tietoja ja niihin liittyviä asiakirjoja saa tutkia viranomaisen

luvalla ja valvonnassa virkatehtävien hoitoa, historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka muuta näihin verrattavaa tarkoitusta varten.

29 §

Tietojen luovuttamisen erityiset edellytykset

Väestötietojärjestelmästä saa luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin massamuotoisesti vain:

1) jos hakijalla on henkilötietolain mukainen oikeus käsitellä kyseisiä tietoja eikä niiden luovutus ja käyttö vaaranna rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta;

2) jos tietojen luovuttaminen perustuu 26 a §:ään; taikka

3) jos tietojen luovuttaminen perustuu muun lain säännökseen.

Pyydetessä tietojen luovuttamista siten, kuin 1 momentissa säädetään, on tarvittaessa ilmoitettava, miten tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää.

30 §

Luovutettujen tietojen käyttö

Tietoja saa käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tietojen saaja ei saa antaa niitä sivulliselle ilman rekisteriviranomaisen lupaa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske tämän lain nojalla yksittäin luovutettua tietoa.

Sen estämättä, mitä muussa laissa säädetään asiakirjojen julkisuudesta ja tietojen luovuttamisesta, kotikuntaa ja vakinaista tai tilapäistä asuinpaikkaa taikka postiosoitetta tai vastaavaa muuta osoitetta koskevia väestötietojärjestelmästä saatuja tietoja, joiden luovuttamista koskee 25 §:n 4 momentissa tarkoitettu rajoitus, saa käyttää ja, sen mukaan kuin erikseen säädetään, edelleen luovuttaa, ainoastaan viranomaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Tietojen saajan on ilmoitettava, kuinka tietojen käyttö ja suojaus järjestetään.

31 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Väestörekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta, kun kysymyksessä ovat valtakunnalliset tai usean maistraatin virka-alueen tiedot tai ulkomaille muutoin kuin yksittäin luovutettavat tiedot.

Maistraatti päättää virka-alueensa tietojen ja yksittäin annettavien muiden tietojen luovuttamisesta.

Helsingin maistraatti säilyttää väestökirjapidon asiakirjoihin kuuluvat, ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot ja päättää niiden tietojen luovuttamisesta.

32 §

Tietojen luovuttamista koskeva päätös

Tietojen luovuttamisesta on tehtävä kirjallinen päätös, jollei luovutus koske tilastotai lukumäärätietoja taikka yksittäin luovutettavia tietoja. Päätökseen on liitettävä tarvittavat määräykset tietojen käytöstä ja suojuksesta.

33 §

Muutoksenhaku tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen

Tietojen luovuttamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

34 §

Tietopalvelujen maksut

Väestötietojärjestelmän tietopalveluista ja väestökirjahallinnon muista palveluista peritään maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Postitoimintalain (907/1993) 25 §:ssä tarkoitetun osoiterekisterin pitäjä voi ilmoittaa rekisteriin talletetut osoitteet väestötietojärjestelmään tallettamista varten vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Osoitetta

ei kuitenkaan saa luovuttaa, jos henkilö on kieltänyt osoiterekisterinpitäjää luovuttamasta osoitettaan. Väestörekisterikeskus päättää osoitteiden tallettamisesta väestötietojärjestelmään.

Laki

rekisterihallintolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä maaliskuuta 1996 annetun rekisterihallintolain (166/1996) 2 § seuraavasti:

2 §

Väestökirjanpidon keskusviranomaisena on Väestörekisterikeskus. Väestörekisterikeskus hoitaa lisäksi valtionhallinnon sähköisen henkilökortin ja varmennetun sähköisen asiointin palveluita. Muista Väestörekisterikeskuksen tehtävistä säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1999
